

Innehållsförteckning

Hälso- och sjukvården.....	3
Division Medicin	4
Division Kirurgi	6
Division Psykiatri	9
Division Primärvård	11
Division HS gemensamt	12
Central förvaltning	13
Hjälpmedel Landstinget Dalarna	14
Finansförvaltningen	15
Landstingsfastigheter.....	16
Landstingsservice	18
Kultur- och bildningsförvaltningen.....	20
Tandvårdsförvaltningen.....	21
Patientnämnden	23
Revisorerna och tjänstemannabiträde .	24
Hjälpmedel Dalarna	25
Kostsamverkan Mora	26

Hälso- och sjukvårdsnämnden

Hälso- och sjukvården

Följsamhet till struktur- och förändringsplan

Alla beslut inom struktur- och förändringsplanen 1+2 rapporteras som effektuerade för divisionerna medicin, kirurgi och psykiatri.

Ekonomi

Resultat-räkning	2017 10			2016	
(mkr)	Ack utfall *	Prognos	Budget	Resultat	
Intäkter	6 258,0	3%	7 521,8	7 542,2	7 297,5
-varav Landstings-bidrag	4 678,8	2%	5 614,6	5 614,6	5 502,4
Kostnader	-6 295,5	4%	-7 600,3	-7 542,0	-7 321,9
-varav löner exkl soc avg	-2 274,4	4%	-2 735,6	-2 770,1	-2 645,0
-varav inhyrd personal	-171,9	16%	-206,7	-160,0	-190,5
Över-/underskott	-37,5		-78,5	0,2	-24,4

Årets investering	-67,0		-118,6	-123,0	-45,4
-------------------	-------	--	--------	--------	-------

* Visar ackumulerat utfall innevarande år samt jämförelse med föregående år

Hälso- och sjukvården rapporterar en prognos för 2017 om -78,5 Mkr. Det är förbättring av den tidigare prognosen i september med ca 8,3 Mkr.

Trots hög kostnadsutveckling så redovisar division medicin en prognosförbättring som är ca 6,4 Mkr bättre än september. Det beror på högre förväntade patientintäkter och lägre förväntade kostnader för köpt vård.

Även Division HS-gemensamt redovisar förbättrad prognos för köpt vård samt förväntat lägre läkemedelskostnader till följd av förbättrat avtal för hepatit C –läkemedel. Totalt är prognosförbättringen ca 7,7 Mkr.

Division kirurgi redovisar en lägre prognos för köpt vård än tidigare, totalt är dock prognosförändringen för divisionen ca – 2Mkr sedan september. Det härrör sig till ökade kostnader för personal och läkemedel.

Även division psykiatri redovisar en sämre prognos jämfört med september. Här förväntar man sig istället högre kostnader för köpt vård och likt division kirurgi – högre personalkostnader. Sammantaget är prognosen 2,4 Mkr sämre än september.

Division primärvård redovisar också en sämre prognos än tidigare. Trots förväntat lägre personalkostnader om 3 Mkr så väger prognosförsämringarna för läkemedel, lab och röntgen över och divisionen försämrar prognosen med ca 1,5 Mkr.

Prognos per division (mkr)	Avvikelse
Division Medicin	18,2
Division Kirurgi	-103,7
Division Psykiatri	25,7
Division Primärvård	18,5
Division HS gemensamt	-37,3
Summa	-78,5

Sedan tidigare prognos har det av Akademiska sjukhuset upptäckts ett fel vad gäller debiteringen av högspecialiserad vård. Totalt rör det sig om en återbetalning till Landstinget Dalarna om ca 17 Mkr, det är ännu oklart hur det i detalj påverkar resultatet på de enskilda divisionerna.

Omställningskostnader (mkr)	Utfall Ack 2017	Prognos 2017	Budget 2017
Löner exkl soc avg	4	5,7	3,6
Övriga kostnader	0,2	0,2	
Summa	4,2	5,9	3,6

Omställningskostnaderna härrör sig i första hand från division kirurgi.

Kostnadsutveckling	Utfall Ack 2017	Prognos 2017	Budget 2017
Kostnadsutveckling %	4,4%	4,0%	3,2%

Kostnadsutvecklingen för hälso- och sjukvården är ca 4,4%, vilket är ca en halv procentenhet lägre än i september. För de enskilda divisionerna är kostnadsutvecklingen betydligt högre beroende på jämförelsestörande poster, där kostnader flyttats från division HoS-gemensamt (kostnadsutveckling -40%) till övriga divisioner.

Se även respektive divisions månadsrapport för mer detaljerade uppgifter om ekonomi.

Karin Stikå-Mjöberg
Förvaltningschef
Hälso och sjukvården

Hälso- och sjukvårdsnämnden

Division Medicin

Följsamhet till struktur- och förändringsplan

Alla åtgärder inom ramen för struktur och förändringsplan I & II är genomförda. Besparingsmålen för 2015 & 2016 överträffades och för 2017 har ett avkastningskrav på 18 mkr budgeterats, trots neddragning av ramen med 20 mkr.

Kompletterande åtgärder

Ökade kostnader som huvudsakligen speglar medicinsk utveckling: läkemedel, lab och röntgen har försämrats resultatet 2017. Dessutom minskade intäkter, ffa för asyl, men också utskrivningsklara patienter och icke adekvata beräkningar av öppenvårdsintäkter m.h.t. effekter av högkostnadsskydd och fria besök för äldre. Detta aktualiserar ytterligare åtgärder ffa i form av prioriteringar, men även i viss mån effektiviseringar inför budget 2018, men även för resten av 2017. Inför 2018 måste föras ytterligare dialog om budget för medicinsk utveckling.

Ekonomi

Resultat-räkning	2017*				2016
(Mkr)	Ack utfall	Avv Ack budget	Prognos	Budget	Resultat
Intäkter	1 966,2	20,7	2 337,9	2 335,5	2 118,7
-varav Landstings-bidrag	1 600,6	0,6	1 920,9	1 920,9	1 714,6
Kostnader	-1 950,1	-28,0	-2 319,7	-2 317,3	-2 087,2
-varav lönekostnader	-937,1	10,8	-1 129,7	-1 147,7	-1 097,3
-varav inhyrd personal	-7,1	-6,4	-8,1	-0,9	-10,1
-varav förm. läkemedel	-155,9	-0,7	-189,1	-186,3	-182,3
-varav rek. läkemedel	-95,0	-3,6	-112,2	-109,7	-111,2
Över-/underskott	16,1	-7,2	+18,2	+18,2	+31,5
Årets investering	-9,9	17,9	-25,0	-27,7	-

* Från och med 2017 innefattar divisionens ekonomi även Högspecialiserad vård.

** Kostnader efter avdrag för försäkringslösning.

Lönekostnader

Divisionens lönekostnader har förbättrats med 800 tkr mot periodrapport september och det prognostiserade överskottet mot budget är nu +18,0 mkr. Prognosen för inhyrd personal ligger fast, -7,2 mkr sämre än budget.

Intäkter

Prognosen för patientintäkter har förbättrats något och ligger nu -4,0 mkr mot budget. Minskade kostnader

för utskrivningsklara patienter är önskvärt i vården men påverkar prognosen som efter september ligger -3,4 mkr sämre än budget. Prognos såld vård till andra landsting +4,9 mkr, asyLintäkter -3,1 mkr.

Övriga kostnader

Prognoserna både för förmånsläkemedel och rekvisitionsläkemedel har försämrats mot september. Prognosen för läkemedel ligger då sammantaget -5,2 mkr sämre än budget.

Kostnaderna för övrig köpt verksamhet är fortsatt höga. Efter september ligger utfallet 10,6 mkr sämre än budget där Lab (-6,9 mkr), Röntgen (-3,6 mkr), Sjukresor (-2,0 mkr) och Hjälpmedel (+1,2 mkr) är de tunga posterna. En flytt av kostnader för diabeteshjälpmedel från hjälpmedel till läkemedel och medicinskt material på Medicinkliniken i Avesta är en förklaring till varför utfallet/prognos på fler poster slår konstigt mot budget. Prognosen för övrig köpt verksamhet försämrats och ligger i oktober -9,9 mkr mot budget.

Försämrade prognos på övriga kostnader som nu ligger -3,7 mkr mot budget. Beror ffa. på uttrangerad utrustning på Laboratoriemedicin samt höga IT-kostnader.

Fortsatt stor osäkerhet kring den högspecialiserade vården. Låga kostnader indikerar ett positivt resultat. Felaktig debitering från Akademiska sjukhuset på motsvarande 17 mkr kommer att återbetalas men i skrivande stund har vi inte full kontroll på hur miljonerna fördelar sig ut på division och klinik. Låga kostnader debiterade från Sahlgrenska och Karolinska.

Kostnadsutveckling	Utfall Ack 2017	Prognos 2017	Budget 2017
Kostnadsutveckling %	9,1%	3,3%	3,4%
Kostnadsutveckling * %	4,2%	3,1%	3,0%

* Kostnadsutveckling exkl. jämförelsestörande posten högspecialiserad vård.

I kostnadsutvecklingen ingår ökade lönekostnader för undersköterskor i och med lokala och centrala satsningar med ca 6 mkr och medicinsk utveckling (hemrehab, cancerläkemedel och diabeteshjälpmedel) med 14,5 mkr. Kostnader avseende samordnare har 2017 flyttats från Förvaltningsinterna till Landstingsinterna, vilket också påverkar jämförbarheten med tidigare år.

Viktiga mål och händelser

De ekonomiska målen ser ut att kunna förverkligas enligt plan. Dock ser vi en snabbt ökande kostnad för utredning och behandling av cancerpatienter inom lunga och blod. Detta uppvägs av ett överskott i personalkostnader och som det ser ut, högspecialiserad vård. En viss förbättring av bemanningen kan skönjas på vissa håll. Men det saknas fortfarande sköterskor och läkare för att komma upp i full planerad/budgeterad bemanning och produktion. Även kuratorer och arbetsterapeuter, liksom BMA är yrkesgrupper som är svåra att rekrytera. Akutvårdsavdelningen i Falun har glädjande nog öppnat; ännu så länge för 5 dygnsvård.

Vårdgarantiuppfyllelse är för divisionen 70%, med längre väntetider ffa till smärtrehab, men även väntetider för vissa endoskopier är besvärande långa. Planering för att etablera en smärtmottagning i Falun pågår liksom ett projekt med arbetstidsmodell för bättre arbetsmiljö på Akuten Falun. Beläggningen har sedan våren huvudsakligen varit lite lägre än tidigare år, dock åter högre i oktober – 96%; sammanlagt i år dock i genomsnitt 93%.

*Pär Lennart Agren
Divisionschef
Division Medicin*

Följsamhet till struktur- och förändringsplan

Alla beslut inom struktur- och förändringsplan 1+2 (STF 1+2) är effektuerade med fokus på centralisering av mottagningsverksamheter och omfördelning av resurser inom divisionen till kirurgi- och ortopedi. Strikt följsamhet gäller avseende anställningsstopp för stafettsjuksköterskor, samtidigt som alternativa lösningar och tydliga strategier behövs för att möta ett alltmer bekymmersamt vakansläge bland allmän- och specialistsjuksköterskor på flera kliniker. Några av slutenvårdsavdelningarna har ett vakansläge motsvarande 20-30 %. Kirurgkliniken i Falun har mot bakgrund av vakanser bland sjuksköterskor haft 20-24 vårdplatser stängda (av 74 fastställda) sedan nov 2016, med hög överbeläggning, många satellitpatienter och växande köer till planerade operationer. Klinikledningen beslutade om ett temporärt intagningsstopp för all planerad slutenvårdskirurgi under perioden 171010 till 171027, där klinikövergripande samarbete nu pågår för att prioritera patienter som skall opereras för cancersjukdomar eller andra tidskritiska sjukdomar, parallellt med att landstingsdirektören har fått i uppdrag att snarast hitta en lösning så att kirurgklinikens samtliga 74 vårdplatser kan öppnas.

Kompletterande åtgärder

Viktiga framgångsfaktorer i det fortsatta arbetet för att få en högkvalitativ hälso- och sjukvård med god tillgänglighet parallellt med en ekonomi i balans är att anpassa budgeten till realistiska bemanningsnivåer utifrån aktuella rekryteringsmöjligheter, och att minska kostnaderna för köpt vård inom ramen för vårdgaranti och valfrihet inom ortopedin och ögonsjukvården. En översyn över vertikala och horisontella prioriteringar behöver ske kontinuerligt för att möta upp medicinska behov hos länets patienter. Kostnadsutvecklingen som var låg under 2016 behöver hållas på en fortsatt låg nivå för att uppnå ekonomiska mål. Inom STF 3 har flera möjliga besparingsåtgärder identifierats och efter att verksamheterna har genomfört många strukturförändringar förskjuts fokus mot:

- 1) Följsamhet till nya prislistor för kirurgi och ortopedi.
- 2) Följsamhet till reviderade prislistor för ambulanshelikopters verksamhet.
- 3) Accelererad utveckling av e-Hälsa. Personcentrerad vård innebär att patienterna skall bli mer delaktiga i sin vård. Nätbaserat informationsflöde har en enorm utvecklingspotential för en utökad patientdelaktighet och för att frigöra arbetstid för våra medarbetare.
- 4) Ankomstregistrering i elektroniska terminaler till mottagningar.
- 5) Samarbete med IT-enheten för att utveckla webbtidböcker, vilket minskar behovet av receptionspersonal.

- 6) Investering i 4-bårsbil inom ambulanssjukvården för att effektivisera patienttransporter mot regionsjukhus
- 7) Översyn av sjuktransportverksamheten.
- 8) Läkemedelsanvändning på Barn- och ungdomsmedicin enligt riktlinjer från NT/TLV.
- 9) Översyn av indikationsgränser inom opererande enheter utifrån nationella jämförelser.
- 10) Systematiskt prioriteringsarbete
- 11) Inventering av möjlig hemtagning av högspecialiserad vård inom kirurgin och ÖNH-kliniken.
- 12) Fortsatt optimering av elektiv- och akut operationsproduktion, med fokus på en utveckling av klinikövergripande samarbeten.
- 13) "Task-shifting" för att använda personalresurser effektivt utifrån tillgängliga resurser

Verksamheterna har utöver en anpassning till nya arbetssätt relaterat till STF 1+2 tagit ett stort ansvar för att hitta ytterligare åtgärder med mål att nå ekonomisk balans.

Ekonomi

Månadsrapport efter oktober 2017 visar ack intäkter 2 563 mkr och kostnader 2 624 mkr. Resultatet -60 mkr är 9 mkr sämre än budgeterat exklusive intäktförstärkningen i budget.

Prognosen för division kirurgi är osäker på grund av:

-Osäkerheten kring kirurgkliniken, Falu lasarett, avseende bemanning, öppna vårdplatser och produktion påverkar såväl klinikens egna kostnader som den köpta vården och lönekostnader på andra kliniker

-Högspecialiserade vården, låga kostnader indikerar ett positivt resultat, återbetalning från Akademiska (17 mkr) som man i skrivande stund inte har full kontroll på hur den fördelar sig ut på division och klinik. Låga kostnader är hittills debiterade från Sahlgrenska och Karolinska

Prognosen har försämrats med 2 mkr jämfört med prognosen per september. Prognos efter 10 månader är -104 mkr, varav 74 mkr förklaras av den intäktsförstärkning som divisionen ålades att budgetera, men som inte prognostiserats. Detta förklarar även ack avvikelser -70 mkr mot budget (tabell), där hittills under året en intern intäktsförstärkning på 62 mkr för en budget i balans exkluderats i bokföringen.

Resultat-räkning	2017*				2016
(Mkr)	Ack utfall	Avv Ack budget	Prognos	Budget	Resultat
Intäkter	2 563	-44	3 062	3 130	2 700
-varav Landstings-bidrag	2 095	1	2 514	2 514	2 177
Kostnader	-2 624	-26	-3 166	-3 130	-2 751
-varav lönekostnader	-1 251	5	-1 516	-1 520	-1 018
-varav inhyrd personal	-21	-9	-24	-15	-16
-varav förm. läkemedel	-123	-6	-150	-140	-138
-varav rekv. läkemedel	-117	-8	-141	-131	-128
Över-/underskott	-60	-70	-104	0	-51
Netto högspec**	-232	24	-287	-307	

*Från och med 2017 innefattar divisionens ekonomi även Högspecialiserad vård

**Kostnader efter avdrag försäkringslösning

Årets investering	54		91	93	25
--------------------------	----	--	----	----	----

Intäkter

Asylintäkterna efter tio månader är 19 mkr lägre jämfört med samma period 2016. Prognosen pekar på ett underskott -16 mkr.

Utomlänsintäkterna från främst turismen i Dalarna fortsätter att öka, med hela 27 mkr högre intäkter jan-okt 2017 jämfört med 2016, varav 12 mkr relateras till akuta transporter med ambulanshelikoptern. På helårsbasis förutses en positiv prognos på 15 mkr jämfört med budget.

Höjningen av patientavgifterna har inte fått förväntad positiv ekonomisk effekt, genom en parallell ramsänkning motsvarande 16 mkr inom förvaltningen. Detta påverkar samtliga divisioner inom specialistsjukvården negativt.

Kostnader

Prognosen för lönekostnader (exkl omställning) är +6 mkr. Betydligt högre prognos avseende lönekostnader förutsågs under första kvartalet 2017.

För att kompensera för bemanningsbristen bland sjuksköterskor har många avdelningar valt att anställa undersköterskor, kostnader för övertid pga av vakanser samt hög rörlighet (inskolning) bidrar till att lönekostnaden är relativt hög trots stor brist på sjuksköterskor.

Mot bakgrund av brist på läkare inom vissa specialiteter (radiologi, urologi, kirurgi, ögon, ÖNH) ökar kostnaderna för inhyrda läkare och distansgranskning vid teleradiologi, vilket försämrar prognosen.

Tempot i att utföra verksamhetsförändringar i linje med struktur- och förändringsplan 3 är betydligt lägre jämfört med tidigare besparingsåtgärder under 2015-2016. Detta kan exemplifieras av förseningar både i föreslagen omorganisation av sjuktransporter samt ett utökat samarbete under jourtid mellan olika

opererande verksamheter. En senareläggning av dessa besparingsåtgärder påverkar landstingets resultat med 1,5 mkr under 2017. Största delen finansieras av omställningspengar och påverkar därför inte divisionens resultat. Helårseffekten av uteblivna besparingar är ca 5 mkr.

Från att ha hanterats separat i den ”gemensamma divisionen” har högspecialiserad vård flyttats till respektive basenhet och inkluderas i budget och prognos 2017. Divisionsspecifika intäkter och kostnader för högspecialiserad vård finns med i utfall ack oktober 2017. Division kirurgis totala kostnader för den högspecialiserade vården är 24 mkr lägre jämfört med budget och därför har divisionen en positiv prognos +20 mkr. Kostnaden för den högspecialiserade vården är svår att prognostisera då ett fåtal, svårt sjuka patienter kan få en stor påverkan på kostnaderna.

Kostnader för vårdgaranti-, valfrihet samt akut utomlänsvård utan remiss per okt 2017 är 8 mkr (3 mkr avser urologer i Borlänge vars kostnader inte fanns fg år) högre än föregående år vilket motsvaras av 23 mkr (urologer 5,9 mkr) högre kostnader än budgeterat. Prognosen -76 mkr (exkl urologer) är 27 mkr högre kostnader än budgeterat och något högre än fg år. Situationen på kirurgkliniken i Falun har påverkat prognosen på köpt vård negativt. Fokus är att använda tillgängliga resurser för att minska köerna inom kirurgin, med en förväntad negativ utveckling av kösituationen inom Dalaortopedin med ökade kostnader för den köpta vården.

Urologerna i Borlänge kostnadsförs som köpt vård vilket påverkar utfall och prognos med -3 mkr respektive -6 mkr.

Ögonsjukvården har fortsatta ökade produktionskrav på mottagningen och på ögonoperation genom ständigt starkt ökande patientvolym och nya indikationer som t.ex. makulainjektioner. Effektiviseringar genomförda på ögonoperation har medfört att 1121 operationer har genomförts under sommaren 2017 (juni-sep) jämfört med 768 för samma period 2016, vilket motsvarar 46 % ökning. Per oktober har ögonoperation en vårdgarantiuppfyllelse på 80 % och 197 patienter som väntat längre tid än 3 månader för sin operation. En utbyggnad av operationslokalerna med en makulaenhet är viktig för en fortsatt effektivisering som motsvarar produktionskraven.

Läkemedelskostnaderna har ökat påtagligt jan-okt 2017 jämfört med en gynnsammare kostnadsnivå samma period 2016. Förmånsläkemedel har ökat 5,2% och belastar främst länets kirurgkliniker. Reumatologkliniken fortsätter att arbeta strategiskt inom läkemedelsförskrivning med 5 mkr lägre kostnader för förmånsläkemedel jämfört med föregående år.

Kostnader för rekvisitionsläkemedel har ökat 13% jämfört med jan-okt 2016. De största ökningarna noteras på kirurgkliniken i Falun, reumatologin och ögonsjukvården. Förklaringen är en ökning av onkologiska läkemedel, ett större antal patienter (reumatologi) samt fortsatt hög

användning av Eylea i stället för Avastin för intraokulära injektioner. Detta leder till en prognos på -10 mkr. Möjligtvis antyder nya data antyder att Avastin ”off-label” har sämre effektivitet vid behandlingen av våt makuladegeneration jämfört med andra läkemedel.

Omställningskostnader	Utfall Ack 2017	Prognos 2017	Budget 2017
Lönekostnader	2,5	5,4	3,3
Övriga kostnader	0,2	0	0
Summa	2,7	5,6	3,3

Omställningskostnader ökar pga försening av beslut liggande sjuktransport samt försening Öron Operationer nattetid till OP/AN/IVA.

Kostnadsutveckling	Utfall ack 2017	Prognos 2017	Budget 2017
Kostnadsutveckling %	9,6	4,6	3,4
Kostnadsutveckling %*	4,7	4,7	2,5

* *Kostnadsutveckling exkl. jämförelsestörande poster som högspecialiserad vård och helikopter*

Kostnadsutvecklingen ack okt 2017 jämfört med föregående år är 4,7 % exklusive kostnader för jämförelsestörande poster (ambulanshelikoptern, högspecialiserad vård). För en balanserad budget måste den höga kostnadsutvecklingen brytas, samtidigt bör man beakta att kostnadsutvecklingen under 2016 var låg.

Basenheter med en hög kostnadsutveckling inkluderar länets kirurgkliniker, kvinnosjukvården (förklaras och finansieras av en statlig förlossningssatsning) och hudkliniken (flytt av patienter från Medicin Falun).

Bidragande orsaker till kostnadsutvecklingen är högre kostnader för läkemedel (8,7 %), stafettläkare (85 %), utomlänsvård utan remiss, löner, teleradiologi och fordonskostnader.

Tomas Riman
Divisionschef
Division Kirurgi

Hälso- och sjukvårdsnämnden

Division Psykiatri

Följsamhet till struktur- och förändringsplan

Följsamhet till struktur och förändringsplan fas 1 och 2 har genomförts, med avveckling och samordning av identifierade verksamheter, besparingar hemtagna. De utvecklingsuppdrag som har beslutats i fas 2, förstärkning inom missbruks och beroendevården och utveckling av vårdkvalitet inom rättspsykiatrien pågår enligt planering. Även arbetet med fas 3 pågår, där målet med ökade externa intäkter bekräftas av prognosen, samtidigt som målen med att minska externa vårdköp och minska kostnader för inhyrda läkare inte kan uppnås.

Ekonomi

Resultat-räkning	2017*				2016
(Mkr)	Ack utfall	Avv Ack budget	Prognos	Budget	Resultat
Intäkter	770,9	-7,0	940,9	933,9	904,9
-varav Landstingsbidrag	629,4	0,2	755,3	755,3	740,0
Kostnader	-750,2	7,7	-915,1	-914,9	-865,1
-varav lönekostnader	-428,3	31,6	-517,9	-557,0	-503,4
-varav inhyrd personal	-58,6	-21,8	-70,9	-44,2	-59,2
-varav förm. läkemedel	-36,9	3,8	-44,9	-48,8	-44,1
-varav rekv. läkemedel	-7,5	-3,5	-8,7	-4,8	-6,1
Över-/underskott	20,8	0,8	25,7	19,0	39,8
Netto högspec**	-4,1	0	-4,9	-4,9	exkl
Årets investering	-0,2	0,2	-0,4	-0,4	-0,4

Prognos för division Psykiatri per oktober månad bedöms till **+25,7 mkr**. Prognosen oktober jämfört med periodrapporten i september visar på ett minskat överskott med 2,4 mkr. De huvudsakliga orsakerna är att vårdköpskostnaderna har räknats upp, samt att överskottet på löner räknas ner en del p.g.a ett förbättrat rekryteringsläge. I relation till överskottsmålet i budget (19 mkr) visar resultatet på ett ytterligare överskott på 6,7 mkr.

Intäkter

Externt såld vård beräknas generera högre intäkter, framförallt inom Rättspsykiatrien där det utökade avtalet med Uppsala är en faktor. Prognosen tar hänsyn till lägre intäkter, för avveckling av särskilt avtal med enskild patient från Gävleborg. Även inom Allmänpsykiatriska kliniken bedöms högre intäkter med cirka 1 mkr. För asylintäkter förväntas ett överskott mot budget på ca 1,7 mkr, vilket kan hänföras Kris- och traumaenheten i Borlänge.

Övrigt att nämna, är att intäkterna (följer kostnaderna) för missbruk/beroendesatsningen blir lägre p.g.a. fördröjda tillsättningar av tjänster, samt högre intäkter relaterat till professionsmiljarden.

Kostnader

Bemanningsmässigt finns stora vakanser på framförallt psykologer, kuratorer och anställda läkare. Inom heldygnsvården (i huvudsak) finns fortsatt vakanser på sköterskesidan, som dock till stor del vägs upp av högre bemanning av skötare. Den generella tendensen är att det "börjar lossna en del" vad gäller rekryteringar.

Bristen på egna anställda läkare medför att behovet av hyrläkare stadigt har ökat, vilket de facto har en negativ inverkan ekonomiskt. Förklaringen är att fem läkare har slutat och en varit tjänstledig, samtidigt som bara en ST läkare har blivit färdig specialist. Särskilt tydligt märks det på Allmänpsykiatriska kliniken APK men även i viss omfattning på BUP och öppenvårdpsykiatrien.

Kostnaden för vårdköp är en annan post som ökar till stor del relaterat till bemanningsproblematiken. Främst kan detta hänföras BUP och vårdgarantin/fria vårdvalet. På Allmänpsykiatriska kliniken (Dala ABC) märks ökade externa köp.

På divisionen centralt finns en överkostnad relaterat till utredningar, men som kompenseras av motsvarande intäkt från hemlandsting. En avvikelse på kostnadssidan men ett nollsummespel totalt sett vad gäller det sistnämnda. BUP har under hösten fått del av extra PRIO medel (statlig satsning på barn och unga med psykisk ohälsa), som direkt har satsats på köp av neuropsykiatriska utredningar, med ml att minska köerna.

Förutom löpande kostnad under året tillkommer en kostnad på 1,6 mkr från tidigare år, avseende fordran till en kommun för utskrivningsklar patient inom heldygnsvården. Ärendet har granskats juridiskt i dialog mellan kommunen och landstinget.

Därutöver kan nämnas högre kostnader för hjälpmedel (inom HAB) samt att laboratoriekostnader generellt har ökat inom divisionen och avviker mot budget med -1,4 mkr.

* Visar ackumulerat utfall innevarande år samt jämförelse med föregående år

Omställningskostnader (mkr)	Utfall Ack 2017	Prognos 2017	Budget 2017
Löner exkl soc avg	-0,4	-0,4	0
Övriga kostnader	0	0	
Summa	-0,4	-0,4	0

Det finns en mindre kvarstående kostnad för avveckling av bassängverksamhet inom HAB som upphörde 30/6-2017.

Kostnadsutveckling	Utfall Ack 2017	Prognos 2017	Budget 2017
Kostnadsutveckling %	7,5	5,8	5,8
Kostnadsutveckling % *	7,2	5,7	5,8

* Exkl högspec vård (kst 28701,28801,29401, kto 5000-5015)

Projektbasenheten 277 är exkluderad liksom omställning.

Inhyrd personal och köpt vård (exklusive högspecialiserad vård) är två större poster (relaterat till kostnads massa) som har ökat i kostnad i jämförelse med föregående år.

En tillkommande kostnad innevarande år är den särskilda satsningen på undersköterskor.

Administrativ OH kostnad visar en tydlig ökning i samtliga kolumner, men i vissa fall har kostnadsslag svischat från förvaltningsinternt (mp 3) till förvaltningsexternt (mp2) vilket påverkar kostnadsbilden.

Posten hjälpmedel, med en relativt stor kostnads massa, visar också på en tydlig kostnadsökning i alla jämförelser.

Viktiga mål och händelser

Det finns fortfarande en oro och stress hos personalen inom divisionen, då besparingar och svårigheten att rekrytera personal har ökat arbetstrycket. Under hösten har en viss förändring skett, det har blivit något lättare att rekrytera personal för vissa verksamheter.

Division psykiatri har under flera år haft problem med sjukskrivningstal, en fråga som chefer och HR organisationen har arbetat med. Under 2017 har sjukskrivningstalen minskat, vilket är mycket positivt.

Länspsykiatri APK har under senaste året haft svårigheter att rekrytera sjuksköterskor, vilket medfört att en avdelning har varit stängd. Fler sjuksköterskor är nu anställda, med p.g.a. satsningen att internutbilda specialistsjuksköterskor, så måste ledningen avvakta att öppna den stängda avdelningen. Glädjande är att APK kliniken under hösten har lyckats minska beläggningstalen, med få dagar av överbeläggningar trots färre vårdplatser.

*Per Söderberg
Divisionschef
Division Psykiatri*

Hälso- och sjukvårdsnämnden

Division Primärvård

Följsamhet till struktur- och förändringsplan

Analys och kommentarer till hur anpassningen till planen genomförs.

Kompletterande åtgärder

I de fall följsamheten till struktur- och förändringsplanen kräver kompletterande åtgärder för att uppnå beslutade nivåer kommenteras detta här.

Ekonomi

Resultat-räkning	2017				2016
(tkr)	Ack utfall	Avv Ack budget	Prognos	Budget	Resultat
Intäkter	1 147	-19	1 392	1 403	1 372
-varav Landstingsbidrag	67	0	81	81	79
Kostnader	-1 140	-12	-1 374	-1 363	-1 319
-varav Lönekostnader	-591	-1	-713	-718	-678
-varav inhyrd personal	-85	-2	-104	-100	-105
-varav förm. läkemedel	-125	-3	-151	-147	-143
Över-/underskott	7	-30	19	40	53
Varav Hälsoval	0	-27	4	21	46
Varav "övrig primärvård"	16	-1	16	19	7
Årets investering	-3	-1	-2	-1	-1

* Visar ackumulerat utfall innevarande år samt jämförelse med föregående år

Målet för Primärvården är att nå ett positivt resultat på 40 mkr. Detta inom direktiven för att Landstinget Dalarna skall få en långsiktigt hållbar ekonomi i balans.

Antalet listade på vårdcentralerna budgeterades till 237 785 stycken. I oktober var totalt 238 098 personer listade på någon av de offentligt drivna vårdcentralerna. Även om detta är en ökning från budget har antalet listade blivit färre mot vad det var i januari. Hälsovalsersättningarna är lägre än budget i prognos, främst på telefонтillgänglighet.

Lönekostnaderna är betydligt lägre än vad som budgeterats. Främst gäller detta sköterskor, psykologer och kuratorer. Anledningen är vakanser och korttidssjukskrivningar.

Primärvårdslyftet och "Min vård" är två stora satsningar som beslutades införas 2017, det för att på sikt klara kompetensförsörjningen i primärvården med läkare anställda av Landstinget Dalarna. Båda dessa satsningar ligger med i det budgeterade överskottet.

Effekterna av Primärvårdslyftet är ännu ej synliga totalt sett. Dock finns det verksamheter som kommer att klara av att minska stafettveckor då det finns läkare som tackat ja till anställning eller högre tjänstgöringsgrad på grund av incitamenten inom Primärvårdslyftet.

Den digitala vårdcentralen, Min vård, med möjlighet att träffa läkare eller fysioterapeut via videolänk startade i januari. Antalet besök i jan-okt har varit 565 stycken. Majoriteten av dessa var läkarbesök. Förhoppningen är att fler invånare i länet upptäcker möjligheten att söka vård på denna enhet och på så sätt minska trycket på vårdcentralerna.

I prognosen ligger dock en ökning av läkarkostnader, exklusive utbildningsläkare, med 7 mkr och en ökad kostnad för stafetter med 3 mkr. Till detta tillkommer försäkringspremier inom primärvårdslyftet med 1,5 mkr. Vissa enheter har ökat sina kostnader på både anställda läkare och stafetter. Detta då de nyanställda i ett första skede behöver handledning vilket tar läkartid från ordinarie bemanning och då bemannas det upp med stafettläkare.

Stora differenser på kostnadssidan finns även på lab, röntgen och läkemedel. Totalt utgör detta en försämring i prognos mot budget med 9,5 mkr.

Statsbidraget justeras i prognos. En del är rehabgaranti som inte blir lika hög som budgeterat, till stor del på grund av iKBT som i budgetarbetet antogs bli fler än vad det blivit. Förhoppningsvis kommer dessa att öka under de sista månaderna av året. Den andra delen är de försäkringsmedicinska utredningarna som Försäkringskassan tidigare beställt av Landstinget Dalarna men som de nu ändrat beställningen för.

Ersättningarna för besöken gjorda av asylsökande överstiger kostnaderna. I och med färre besök gjorda av asylsökanden kommer resultatet för primärvården påverkas negativt. I budget är intäkterna hela 9 mkr lägre än utfallet 2016, i denna prognos beräknas intäkterna bli 4 mkr lägre än budget. Dessutom beräknas Hälsoamtalen som även de genererar intäkter att bli 4 mkr lägre än budgeterat. De stora ändringarna gällande hälsoamtal återfinns på enheterna Asyl och migranthälsan samt Asylmottagningen i Ludvika.

Omställningskostnader (mkr)	Utfall Ack 2017	Prognos 2017	Budget 2017
Löner exkl soc avg	-0,2	-0,2	-0,2
Övriga kostnader	0	0	0
Summa	-0,1	-0,2	-0,2

Kommentera och analysera avvikelser.

Omställningskostnader är de kostnader som finansieras via omställningsbidrag. Löner exkl sociala avgifter är kontogrupp 40+41, resten redovisas som övriga kostnader.

Kostnadsutveckling	Utfall Ack 2017	Prognos 2017	Budget 2017
Kostnadsutveckling %	5,3%	4,6%	4,2%

Ulf Börjesson

Divisionschef

Division Primärvård

Hälso- och sjukvården

Division HS gemensamt

Division HS gemensamt innehåller delar av hälso- och sjukvården som inte har en naturlig och direkt hemvist inom de fyra övriga divisionsområdena. De delar som ingår leds ytterst av förvaltningschef med stöd från de berörda funktionerna inom central förvaltning.

Resursgruppen prognostiserar ett underskott på 3,5 mkr.

Till Div HS gemensamt har tillförts en temporär ramförstärkning med 43 Mkr samt kompensation för minskade asylintäkter med 12 Mkr.

Ekonomi

Resultat-räkning	2017				2016
(Mkr)	Ack utfall	Avv Ack budget	Prognos	Budget	Resultat
Intäkter	335	27	424	370	863
-varav Landstingsbidrag	286	0	343	343	792
Kostnader	-356	15	-461	-447	-999
-varav lönekostnader	-43	-14	-48	-36	-43
-varav inhyrd personal	0	0	0	0	
-varav förm. läkemedel	-114	-2	-136	-134	-146
-varav rekv. läkemedel	-14	-1	-17	-17	-6
Över-/underskott	-21	42	-37	-77	-137
Netto högspec**	-38	4	-55	-50	

*Från och med 2017 är högspecvården flyttad ut på divisionernas ekonomi.

**Kostnader efter avdrag försäkringslösning

I division HS gemensamt ingår en obalans från 2014 och avser ofinansierad verksamhet på övriga divisioner -40 mkr.

Utöver det finns ett budgeterat underskott motsvarande 14 mkr vilket ska motsvaras av ett överskott på div primärvård.

Ingående underskott -10 mkr läkemedel,
Utbildningsläkare -14 mkr.

1 jan 2017 flyttades Högspecvården från div gemensamt ut på resp division/BE. Kvar i div gemensamt är försäkringslösning avseende extra dyra patienter samt sjukresor avseende högspecpatienter. I slutet av oktober informerade Akademiska sjukhuset om kreditering av ytterfall, 17 mkr. Vi räknar med ett underskott på 5 mkr i div HS gemensamt. Totalt sett så har vi dock +20 mkr på hela Högspec budgeten. Stor prognososäkerhet var det gäller den högspecialiserade vården.

Prognosförändringar mot ingående underskott finns främst på solidariska läkemedel som finansieras gemensamt där framförallt kostnaden för Noak ökat. Förbättrat avtal på Hepatit C gör att prognosen för Läkemedel förbättras med drygt 6 mkr

Även posten utbildningsläkare avviker negativt mot lagt budget med 5 Mkr i huvudsak pga fler anställda ST-läkare än budgeterat.

Landstingsstyrelsen

Central förvaltning

Följsamhet till struktur- och förändringsplan

Under 2017 förväntas centrala förvaltningen spara ytterligare 2 miljoner kronor inom ramen för den övergripande struktur och förändringsplanen. En särskild plan har upprättats för detsamma under budgetarbetet inför 2017.

Ekonomi

Resultat-räkning (mkr)	2017 10			2016	
	Ack utfall *	Prognos	Budget	Resultat	
Intäkter	1992,8	3,2 %	2403,96	2432,3	2339,5
-varav Landstings-bidrag	1487,5	6,7%	1785,1	1785,1	1672,9
Kostnader	-2020,4	0,6%	-2440,2	-2432,4	-2433,2
-varav löner exkl soc avg	-203,0	4,4%	-249,6	-243,5	-236,1
-varav inhyrd personal	-1,8	0	-0,7	0	-0,1
Över-/underskott	-27,6		-36,2	-0,2	-93,7

Årets investering	-63,6		-78,7	-75,6	-41,4
-------------------	-------	--	-------	-------	-------

* Visar ackumulerat utfall innevarande år samt jämförelse med föregående år

Prognos totalt för Central förvaltning -36 mkr.

Kostnaderna för kollektivtrafiken är i prognosen ca 30 mkr högre än budgeterat. Bedömning gjord av kostnadsnivån för kollektivtrafiken utifrån bokförda värden t o m oktober månad och jmf med föregående år. Inför 2017 tillfördes 40 mkr i detta segment.

Det råder osäkerhet kring asylintäkter/kostnader. Detta kopplat till att de flesta boendena i länet kommer att stängas under året.

I övrigt inom Central förvaltning bedöms prognos totalt sett vara i nivå med budget. Indikationer finns dock på att IT-kostnader kan öka i hög grad.

Resultat 2016 blev under april månad uppdaterad med historik avseende organisatoriska förändringar som skedde i början av 2017.

Omställningskostnader (mkr)	Utfall Ack 2017	Prognos 2017	Budget 2017
Löner exkl soc avg	2,1	2,3	4,0
Övriga kostnader			
Summa	2,1	2,3	4,0

Omställningskostnader avser löner och arbetsgivaravgifter för personal 2017 där tjänster ej återbesätts inför 2018.

Kostnadsutveckling	Utfall Ack 2017	Prognos 2017	Budget 2017
Kostnadsutveckling FV totalt %	0,7%	6,05%	6,2%
Kostnadsutv be 919, 941	-43,77	-57,19	-30,89

Kostnadsutvecklingen redovisas på förvaltningen totalt samt egen rad för omställningskostnader samt It-gemensamt.

Största förändringen ligger på dels omställningskostnader som i ack utfall minskar från 6 mkr till 2 mkr och asylsökandes sjukvård som minskar från 121 mkr till 59 mkr.

Viktiga mål och händelser

Under 2017 har den centrala förvaltningen ett särskilt fokus på de övergripande målen i förvaltningen egna styrkort samt enligt nedan:

- Ledning och styrning, samt administrativt stöd, i samband med fortsatt arbete för en långsiktigt stabil ekonomi i balans inom centrala förvaltningen.
- Fortsatt planering och stöd i det pågående struktur och förändringsarbetet inom hälso- och sjukvården.
- Fortsatt utveckling av nya chefs- och ledarutbildningen.
- Kontinuerlig uppföljning och vidareutveckling av vårt ledningssystem.
- Kontinuerlig uppföljning och vidareutveckling av vårt internkontrollarbete.
- Kontinuerlig uppföljning och vidareutveckling och stöd i arbetet med styrkort inom de olika förvaltningarna

Karin Stikå Mjöberg

Landstingsdirektör

Förvaltningschef Central förvaltning

Landstingsstyrelsen

Hjälpmedel Landstinget Dalarna

Följsamhet till struktur- och förändringsplan

Förvaltningen följer planen.

Förvaltningen Hjälpmedel Landstinget Dalarnas budget minskades med 0,5 Mkr 2017 och 5 Mkr 2016 till följd av ett besparingsbeting. 5 Mkr är en minskning med över 10 procent av förvaltningens ramanslag.

Kompletterande åtgärder

Inga kommentarer.

Ekonomi

Resultat-räkning	2017			2016
(mkr)	Ack utfall *	Prognos	Budget	Resultat
Intäkter	65,2 2,6 %	79,0	78,4	76,7
-varav Landstings-bidrag	46,2 8,3%	55,5	55,5	51,3
Kostnader	-61,4 5,7%	-76,1	-78,4	-72,7
-varav löner exkl soc avg	-21,8 5,8%	-27,2	-28,4	-25,0
-varav inhyrd personal	0 0	0	0	0
Över-/underskott	3,9	2,8	0,0	4,0

Årets investering	-2,2	-4,2	-4,2	-1,4
-------------------	------	------	------	------

* Visar ackumulerat utfall innevarande år samt jämförelse med föregående år

Det positiva resultatet kvarstår även om det mattas av lite vilket gör att prognosen justeras ned något. Största avvikelsen mot budget fortsätter att vara de lägre personalkostnaderna, -2,1 mkr till följd av hög sjukfrånvaro och med flera längre sjukskrivningar. Prognostiserade intäktsökningen till följd av tillsatta tjänster av audionomer hinner inte slå igenom detta år. Verksamhetsflytt till Borlänge har också påverkat produktionen mer än planerat. Hitintills har förvaltningen ökade driftskostnader utöver investeringsplanen för flytt på 147 tkr.

Kostnadsutveckling	Utfall Ack 2017	Prognos 2017	Budget 2017
Kostnadsutveckling %	5,7%	3,9%	7,8%

Viktiga mål och händelser

Verksamhet och tillgänglighet

Hörcentralen uppfyller inte *vårdgarantin* när det gäller väntetid till första bedömningsbesök. Väntetiden beror bl.a. på hög sjukfrånvaro, med flera långtidssjukskrivningar samt den demografiska utvecklingen med fler äldre som lever längre och därmed är i behov av hörselhjälpmedel längre. Åtgärder pågår för att korta ner väntetiden, bl.a. har två audionomer rekryterats. Företagshälsovården är inkopplad i flera ärenden på både individ- och gruppnivå. Ett utvecklingsarbete pågår gällande förändrat arbetssätt för att kunna minska väntetiden till nybesök.

Syncentralen kan inte erbjuda alla patienter en tid till optiker och arbetsterapeut inom 3 månader, detta p.g.a. underbemanning p.g.a. föräldraledighet samt uppsägning. Åtgärd har vidtagits i form av återrekrytering.

Arbetsmiljö

Det omfattande arbetet med de *nya lokalerna* i Borlänge har fortgått enligt tidsplan. Inflyttning påbörjades den 9 oktober och invigningen hölls den 7 november. Syncentral, Pedagogisk hörselvård, Tolkcentral, Hörcentral Borlänge samt delar av Hörcentral Falun och Teknisk hörselvård har flyttat till de nya lokalerna i Borlänge. Verksamheten i Mora berörs inte av flytten samt att större delen av Hörcentral Falun och Teknisk hörselvård blir kvar på Falu lasarett.

I samband med nybyggnationen kommer också flera olika kulturer "flytta ihop". I början kommer det att vara extra viktigt att ha överseende med det nya, att visa respekt och hänsyn samt att lyssna på varandra.

Sjukfrånvaron, ett av förvaltningens prioriterade områden, har inte fortsatt att öka på årsbasis. Ett trendbrott från i höstas med minskad sjukfrånvaro har skett under våren. Sjukfrånvaron är dock fortsatt hög p.g.a. fler längre sjukskrivningar, privata orsaker och arbetsrelaterade orsaker. Ett antal medarbetare har signalerat att de upplever en hög stressnivå, dessa har fångats upp och det sker insatser enskilt och i grupp. Företagshälsovården är inkopplad i flera ärenden. Arbetsmiljö finns på dagordningen inom alla verksamheter och är ett fokusområde för förvaltningen.

Utveckling

I slutet av 2016 beviljades LD Hjälpmedel medel via Vinnova att utveckla en holistisk organisationsmodell för att på ett nytt sätt kunna leda, fånga upp och implementera innovationer (ex. nya arbetssätt eller nya hjälpmedel).

Innovationsprojektet som genomförs tillsammans med Habiliteringen och Leksands kommun har för LD Hjälpmedel resulterat i uppstart av två experimentella interna projekt: Verksamhetens inre flöden; från beställning till leverans och Försäljning; hantering av hjälpmedel som är konsumentprodukter. Arbetet följer tidsplanen.

Gunilla Lillhager

Förvaltningschef

Hjälpmedel Landstinget Dalarna

Landstingsstyrelsen

Finansförvaltningen

Inom finansförvaltningen redovisas kostnader för pensioner, löneskatt på pensioner, premie för patientförsäkringen, interna räntetäkter samt intäkter och kostnader för specialdestinerade statsbidrag.

Verksamhetskostnader och intäkter

I budget ingår specialdestinerade statsbidrag med totalt 90 mkr. Budgeterade kostnader för insatser relaterade till statsbidragen uppgår till 66 mkr. I intäktsprognos för dessa riktade statsbidrag finns även ytterligare 15 mkr, med anledning av beslut från staten under året.

Pensionskostnader inkl löneskatt och ränta prognostiserad utgående från KPA:s prognos i oktober indikerar att kostnaderna kan bli ca 20 mkr lägre än budgeterat i finansplan november 2016. Liggande prognos är inte ändrad.

För övergripande buffertutrymme bedöms ett överskott jmf budget med motsvarande 50 mkr.

Det har genomförts en omDisposition genom ett temporärt omställningsanslag till hälso- och sjukvården av medel ur anslag för omställning (omf 37 mkr), övergripande ram (omf 6 mkr), samt omfördelning pga minskade asylintäkter (omf 12 mkr) ur kvarvarande utrymme för asyl. Detta enligt beslut i landstingsfullmäktige i juni 2017.

Skatteintäkter, statsbidrag och finansiella kostnader och intäkter

Prognosen för skatteintäkter och kommunalekonomisk utjämning bygger på SKL:s prognos från e-nytt nr 13/2017. Skatteintäkterna är utifrån detta ca 20 mkr högre än budgeterat.

I maj 2017 träffades en överenskommelse mellan SKL och staten om bidrag för läkemedelsförmånerna. I prognos för 2017 finns upptaget ett överskott jämfört budget motsvarande ca 45 mkr på grund av denna överenskommelse

I prognos för finansiella intäkter finns ett överskott jmf budget avseende reavinster/kursvinster med 20 mkr.

I prognos för generella statsbidrag inkluderas även ca 60 mkr av de sk välfärds miljarderna. I prognos utjämningsbidrag ingår Dalarnas resterande del av välfärdsmdr, ca 25 mkr.

Skatter, statsbidrag mm (Mkr)	Prognos netto	Budget	Avvikelse
Skatteintäkter	6 415	6 396	19
Utgjänningsbidrag och statsbidrag	2 193	2 118	75
Finansiella intäkter	25	5	20
Finansiella kostnader	-88	-88	0
Summa skatteintäkter och finansnetto	8 545	8 431	114

FV01 – drift, prognos +63 mkr

Resultaträkning	2017 09				2016
(mkr)	Ack Utfall*	Prognos	Budget	Resultat	
Intäkter	507,7	35,3 %	654,0	639,0	510,2
-varav Landstingsbidrag	351,8	34,0 %	469,0	469,0	349,9
Kostnader	-6 618,5	5,6 %	-8 902,6	-8 940,6	-8 406,1
-varav löner exkl soc avg	-7,8	-656,0 %	-3,0	-3,0	2,6
Över-/underskott	-6 110,8		-8 248,6	-8 301,6	-7 895,9
Årets investering					

*Visar ackumulerat utfall innevarande år samt jämförelse med föregående år

FV02

Resultaträkning	2017 09				2016
(mkr)	Ack Utfall*		Prognos	Budget	Resultat
Intäkter	6 583,3	5,8 %	8 745,0	8 630,0	8 301,8
Kostnader	-162,1	23,3 %	-199,0	-199,0	-174,8
-varav löner exkl soc avg	0,0	NaN	0,0	0,0	0,0
Över-/underskott	6 421,2		8 546,0	8 431,0	8 127,0
Årets investering					

*Visar ackumulerat utfall innevarande år samt jämförelse med föregående år

Peter Hansson
Ekonomidirektör

Fastighetsnämnd

Landstingsfastigheter

Följsamhet till struktur- och förändringsplan

Avkastningskrav på 28,7 mkr som förväntas uppfyllas under året. Prognos 32,5 mkr

Kompletterande åtgärder

Behövs inte i nuläget.

Ekonomi

Resultat-räkning	2017 10				2016
(mkr)	Ack utfall *		Prognos	Budget	Resultat
Intäkter	442,8	1,2 %	535,3	535,3	545,1
-varav Landstings-bidrag	0		0	0	0
Kostnader	-408,9	0,7%	-502,9	-506,7	-497,9
-varav löner exkl soc avg	-10,4	8,0%	-12,7	-13,3	-11,8
-varav inhyrd personal	0	0	0	0	0
Över-/underskott	33,9		32,5	28,7	47,1

Årets investering	-102,9		-160,5	-235,8	-173,6
-------------------	--------	--	--------	--------	--------

* Visar ackumulerat utfall innevarande år samt jämförelse med föregående år

Årets prognos ser ut att hamna på +32,5 mkr, +3,8 mkr jämfört med budget. Lägre kostnader på media +1,8, fastighetsskötsel +1,4, personal och utbildning +0,6.

Resultatet 2016 innehåller en vinst/intäkt vid försäljning av fastighet, +15,4 mkr (jämförelsestörande post)

Årets investeringar ligger lägre än 2016, årets 102,9 mkr jämfört med 136,6 mkr ack utfall oktober 2016. Årsprognosen är sänkt till 160,5 mkr. Skillnad mellan budget och prognos beror främst på förseningar av två stora projekt i Mora; ambulansstation och modulerna samt förskjutning av några projekt i de övriga distrikten.

De största projekten i år är ombyggnad av Barnmottagningen i Falun, helikopterplatta i Falun och Mora, hybridsal i Falun och ambulansstation i Mora

Verksamhetsområde (mnkr)	Ack Utfall 2017	Ack Budget 2017	Avvikelse
Fastighetsintäkter	440,4	444,0	-3,5
Fastighetsskötsel	-38,9	-41,6	+2,7
Media kostnader	-36,8	-41,7	+4,9
Planerat underhåll	-35,9	-38,3	+2,4
Inhyrda lokaler	-110,7	-111,9	+1,2
Försäkringar, skatt	-3,0	-3,0	0
Avskrivningar	-124,0	-124,4	+0,4
Verksamhetsservice	-0,1	0	-0,1
Förvaltningskostnader	-15,9	-15,1	-0,8
Finansiella poster	-41,2	-43,1	+1,9
Resultat	+9,8	+2,3	+8,9

De stora differenserna finns på mediakostnader, fastighetsskötsel, planerat underhåll och fastighetsintäkter. Perioden har varit varmare än förra året och budgeten baseras på ett normalår. Kostnaderna för planerat underhåll varierar under året och hamnar troligen på budgetnivån vid årets slut. Avvikelsen på fastighetsintäkter och inhyrda lokaler beror främst på byggprojekt mot LDH i Borlänge som är försenat och är klart i november, i budget finns projektet med from juni månad. Kostnaderna på fastighetsskötsel ligger 2,7 mkr under budget, det beror på för hög budget på Borlänge sjukhus och kostnad för energiincident blev 540 tkr jämfört med budget 1000 tkr, ändrad prognos +1,4 mkr.

Omställningskostnader (mkr)	Utfall Ack 2017	Prognos 2017	Budget 2017
Löner exkl soc avg	0	0	0
Övriga kostnader	-4,4	-5,3	0
Summa	-4,4	-5,3	0

Omställningskostnaderna består av lokalhyror HS.

Arbete pågår med att hitta nya hyresgäster till dessa lokaler.

Kostnadsutveckling	Utfall Ack 2017	Prognos 2017	Budget 2017
Kostnadsutveckling %	0,5 %	1,0 %	1,8 %

Ökade kostnader på personal, externa inhyrningar och avskrivningar. Sänkta kostnader på fastighetsskötsel, media och räntor. Jämfört med utfall oktober 2016.

Viktiga mål och händelser

Nyckeltal / Kvalitet	Prognos/ utfall	Mål	Måluppfyllelse
Tillhandahålla ett utbud av lokaler och fastighetsanknuten service som uppfyller patienternas och verksamheternas behov.	Mäts via kundenkät vartannat år		●
• Totalindex	2016=62 2014=59	>59	●
• Nöjd kund index, NKI	2016=67 2014=65	>65	●
Minimera fastigheters miljöpåverkan;	Resultat	Mål	Måluppfyllelse
• Energiförbrukning	151 kWh/kvm	150 kWh/kvm	▲
• Energiförbrukning	Nr 1 2016 Nr 1 2015	Bland de fem bästa i Sverige	●
• Minska utsläppet av CO2	2,5 kg/kvm	2,5 kg/kvm	●
• All el som köps ska även i fortsättningen komma från förnyelsebara energislag	1 % sol 24 % vatten 75 % vind	1 % sol 24 % vatten 75 % vind	●
Säkerställa långsiktig tillgång på lokaler som skapar samhällsnytta;			▲
• Investeringsplan			
• Fastighetsutvecklingsplaner			
• TFP Tekniska försörjningsplaner			
Förvalta landstingets fastigheter kostnadseffektivt;			
• Lokalernas andel av landstingets totala kostnads-massa	Mäts vid delårs- och årsbokslut	<5,4 %	●
• Resultat i fastighets-förvaltningen	32,4 mkr	28,7 mkr	●
Landstingets verksamheter ska i största möjliga mån bedrivas i egna kostnadseffektiva lokaler;	Redovisas i april för 2016	Bland de fem bästa i Sverige	●
• Mediakostnader	Nr 2 2016 Nr 1 2015		●
• Skötselkostnader	Nr 4 2016 Nr 6 2015		●
• Driftkostnader (totalt exkl. LFU)	Nr 1 2016 Nr 2 2015		●

Förberedelser pågår för att ta över Dalatrafiks fastigheter vid årsskiftet 2017/2018. Det innebär ca 30 000 tillkommande kvadratmeter att förvalta samt en ny medarbetare till landstingsfastigheter.

Upphandling av fastighetsdrift för Borlänge sjukhus, tre vårdcentraler (Kvarnsveden, Jacobsgårdarna, Grangärde) samt fastigheten Korpen är nu avslutad. Upphandlingen föll väl ut och kostnadsutvecklingen sedan föregående upphandling har varit mycket låg. De nya leverantörerna är kända och etablerade på marknaden.

Landstingsfastigheter har tecknat ett första grönt hyreskontrakt med extern fastighetsägare. Kontraktet avser nya kontorslokaler i Falun för Kultur- och bildning.

Det gröna kontraktet är en överenskommelse mellan fastighetsägare och hyresgäst om att gemensamt verka för minsta möjliga miljöpåverkan.

Vad gäller investeringar i landstingets fastigheter är aktiviteten fortsatt för låg i förhållande till behov. Nödvändig framförhållning i investeringsplanen är problematisk eftersom framförhållningen i verksamheten är för kortsiktig. Ett åldrat fastighetsbestånd kombinerat med en hög medicinsk utveckling ligger till grund för rådande behov.

Under oktober månad färdigställs nya lokaler för LD hjälpmedel i Borlänge. Lokalerna hyrs in av extern fastighetsägare och har anpassats helt efter LD Hjälpmedels behov. Där samlokaliseras de nu stora delar av sin verksamhet på en lokalyta på totalt ca 6000 kvm. Ett annat projekt som färdigställs under oktober i extern fastighetsägares lokaler är Faluns andra familjecentral. Där samlokaliseras MVC och BVC med kommunens öppna förskola och socialtjänst, i samma fastighet som Britsarvets vårdcentral.

Kristina Appelberg
Förvaltningschef
Landstingsfastigheter

Serviceenämnden

Landstingsservice

Följsamhet till struktur- och förändringsplan

Landstingsservice har genomfört de anpassningar som har varit möjliga i förhållande till ovan angivna plan.

Ekonomi

Resultat-räkning (mkr)	2017			2016	
	Ack utfall *	Prognos	Budget	Resultat	
Intäkter	260,9	3,0%	308,2	310,3	307,8
-varav Landstings-bidrag	0,0	0,0%	0,0	0,0	2,0
Kostnader	-251,7	3,2%	-299,8	-301,8	-297,7
-varav löner exkl soc avg	-110,5	4,1%	-133,3	-134,7	-128,1
Över-/underskott	9,1		8,5	8,5	10,1

Årets investering	-2,4		-12,3	-11,1	-0,9
-------------------	------	--	-------	-------	------

* Visar ackumulerat utfall innevarande år samt jämförelse med föregående år

Resultatet efter oktober månad uppgår till 9,1 Mkr, vilket är 1,7 Mkr bättre än budget.

Budgetavvikelsen består dels av lägre personalkostnader till följd av temporärt vakanshållna tjänster, samt högre intäkter avseende främst beställningsuppdrag. Vad gäller det senare syns även en motsvarande kostnadsökning, främst vad gäller beställningsuppdrag hos Fastighetsteknik.

På grund av en felaktigt hanterad uppbokning så saknas intäkter på 1,3 Mkr för perioden. Detta kommer rättas under november månad.

Förvaltningen har även fått en Landstingsintern ersättning från Landstingsfastigheter i form av ett s.k Energiincitament under våren. Ersättningen uppgår till ca 0,5 Mkr och syftar till att stimulera energieffektiviserande åtgärder. Kostnaderna för energieffektiviseringsarbetet kommer till största delen belasta utfallet under slutet av året.

I samband med branden vid Akuten i Mora 170331, så har förvaltningen haft tillkommande kostnader för både personal och material. Bland annat förstördes en kombiskurmaskin, gasflaskor och diverse textilier. Det sammanlagda värdet uppgår till ca 400 Tkr, och delar av detta belastar periodens resultat. Förhoppningen är att samtliga kostnader kommer regleras via försäkringsersättning, och en dialog förs med Landstingsfastigheter kring detta.

I budgeten som fastställdes i Serviceenämnden under december månad, förutsattes att det nya Drift- och samarbetsavtalet med Landstingsfastigheter skulle baseras på koncernens faktiska kostnader och därmed

generera en ökad ersättning med minst 2 Mkr/år jämfört med tidigare avtal. Då ersättningsnivån som nu debiterats är enligt det gamla avtalet, så genererar detta en landstingsintern intäktsförlust på ca 2 Mkr. Förutsättningarna har rapporterats till Serviceenämnd, kommunicerats i Strategisk Styrgrupp För Service (SSFS) och med ekonomidirektören specifikt. Beslutet i SSFS 2017-03-29 att inte justera obalansen på intäktssidan innebär därför betydande utmaningar för förvaltningen. Landstingsservice förslag om prognosjustering till 6,5 Mkr avslogs av ekonomidirektören och möttes i stället av ett muntligt riktat uppdrag att upprätta en handlingsplan för att nå ytterligare kostnadsreduceringar motsvarande 2 Mkr, utöver de 1,5 Mkr som redan hade infriats i budget 2017. En återläggning av årsprognosen har gjorts inför delårsbokslutet, och baseras på lägre personal-kostnader till följd av de temporärt vakanshållna tjänsterna. Dessa tjänster kommer tillsättas i slutet av året i samband med att den processororienterade FM-organisationen implementeras, men vakanserna kommer generera en betydande ekonomisk effekt fram till dess.

Årets investering på 2,4 Mkr avser bland annat en tung lastbil som beställdes under 2016 men som levererats under 2017. Eftersom denna ingick i investeringsramen för 2016, så ingår inte investeringen i årets investeringsbudget. Investeringsprognosen för 2017 har därför justerats för detta.

Upphandlingar som pågår är bland annat textilier till Fredriksbergstvännen på 5 Mkr samt två tunga lastbilar på totalt 3,4 Mkr.

Omställnings-kostnader (mkr)	Utfall Ack 2017	Prognos 2017	Budget 2017
Löner exkl soc avg	-0,7	-0,8	-0,8
Övriga kostnader	-1,6	-1,9	-1,9
Finansiering via verksamhetsintäkter	1,4	1,6	1,6
Summa underskott	-0,9	-1,1	-1,1

Omställningskostnaderna avser outsourcing av Café Hörnan Ludvika, som beslutades i Serviceenämnden 2016-12-09. Verksamheten beräknas även 2017 göra ett underskott på ca 1,1 Mkr. De ackumulerade kostnaderna under perioden finansieras via omställningsbidrag med ca 0,9 Mkr, och via verksamhetsintäkter med ca 1,6 Mkr.

Kostnadsutveckling	Utfall Ack 2017	Prognos 2017	Budget 2017
Kostnadsutveckling %	3,2%	0,6%	1,3%

Kostnadsnivån är 3,2 % högre än motsvarande period föregående år. Skillnaden består i huvudsak av högre personalkostnader och beror, förutom på den årliga lönerrevisionen, även på tillkommande uppdrag såsom VNS vid Patienthotellet, utökad bevakning samt helikopteruppdrag. Dessa tjänster finns med i årets budget och finansieras av avtalsintäkter.

Prognosens kostnadsutveckling har justerats med anledning av den prognosförändring som gjorts avseende personal-kostnader, och som beskrivs under ekonomiavsnittet ovan.

Viktiga mål och händelser

Fokusområden 2017:

- Strukturerad kunddialog på strategisk, taktisk och operativ nivå, även med Hälso- och sjukvården
 - o Strategisk Styrgrupp För Service (SSFS) pausades under våren.
- Processororienterad organisation
 - o Servicenämnden gav 2015-09-30 förvaltningen i uppdrag att utreda och implementera en processororienterad FM-organisation. Uppdraget återfinns i förvaltningens verksamhetsplan och är ett fokusområde under planperioden. Projektet går enligt plan.
- Strategisk logistik, i ett koncernperspektiv
 - o Strategisk logistik syftar till att skapa långsiktiga förutsättningar för en väl-fungerande operativ logistik som möjlig-gör en bättre och störningsfri vård-produktion. Behovet av strategisk logistik har av förvaltningen lyfts inom den strategiska styrgruppen för service. SSFS pausades under våren.
- Vårdnära Service (VNS)
 - o Landstingsdirektören tillika förvaltningschefen för Hälso- och Sjukvården (HS) fattade under våren verkställighetsbeslut avseende VNS i allmänhet och i synnerhet ett verksamhetsnära pilotprojekt på kirurg-kliniken i Falun, med verksamhetschefen som projektägare. Projektet rapporteras till LG-HS.
 - o 15 nya VNS-medarbetare påbörjade planenligt sitt uppdrag på kirurgkliniken den 2 oktober. Allt har hittills gått enligt plan.

Projekt nytt driftavtal för fastighetsservice och underhåll har ännu inte nått i mål. Ärendet hanterades i Strategisk Styrgrupp För Service 2017-03-29 och beslut togs att inte ersätta uppdraget enligt beräknad kostnadsnivå. Detta innebär en oplanerad obalans i budget 2017 med mot-svarande -2 Mkr.

Uppdrag från Servicenämnden 2016-12-09 att utreda förutsättningarna för outsourcing av Café Hörnan. Annonsering skedde 2017-08-21 med sista anbudsdag 2017-09-25. Inga anbud har lämnats. Ärendet bereds inför beslut i Servicenämnden den 4 december.

Permanent serviceuppdrag hkp-landningsplatser

Uppdraget påbörjades i Falun 2017-02-27 med permanent bemanningslösning utgående från bevakningsorganisationen. I Mora påbörjades uppdraget 2017-03-06 men med en fortsatt temporär bemanning, vilket bygger på en hybridlösning mellan vaktmästeri och bevakning. Den tillfälliga lösningen gäller tillsvidare intill dess att

beslut har fattats avseende total säkerhetslösning för Landstinget. En utredning pågår genom säkerhetschefens försorg.

Omcertifiering kvalitet 9001 och miljö 14001

Extern revision och omcertifiering till 2015 års kravnivå genomfördes v 40. Endast fem avvikelser identifierades totalt.

Läkemedelsförsörjning

Läkemedelsförsörjningen Landstinget Dalarna (LMF) bedrivs sedan 1/9 2017 i egen regi inom LD efter övertagande från Apoteket AB. Landstingsservice tidigare uppdrag från Apoteket har därmed upphört, vilket innebär att även de externa intäkterna för uppdraget har upphört.

Det nya uppdraget innebär bl.a. en utökning av arbetsuppgifter, vilket genererar ett behov av tillförsel av extra resurser.

Ulf Cristoffersson

Förvaltningschef

Landstingsservice

Kultur- och bildningsnämnd

Kultur- och bildningsförvaltningen

Följsamhet till struktur- och förändringsplan

Förvaltningen följer landstingets struktur- och förändringsplan samt arbetar i enlighet med den handlingsplan för Kultur- och bildningsförvaltningen 2017-2019, som tagits fram för att kunna möta de besparingskrav förvaltningen står inför. Handlingsplan som kommer att revideras något inför 2018, då inte alla åtgärder kunnat genomföras enligt tidplan. Musikkonservatoriet har en handlingsplan för att på sikt komma tillrätta med sitt underskott. Det kommer att minska i takt med att elevunderlaget ökar, men det finns även andra faktorer som påverkar ett fortsatt negativt resultat. Underskottet är kommunicerat med politiken och handlingsplanen följs upp regelbundet.

Kompletterande åtgärder

Förvaltningen ser över möjligheter att hitta samordningsvinster och omorganisera verksamheter så att medel frigörs för fortsatt utveckling, en åtgärd som finns med i den handlingsplan för besparingar som tagits fram.

Ekonomi

Resultat-räkning	2017				2016
(mkr)	Ack utfall *		Prognos	Budget	Resultat
Intäkter	215,5	4,9%	258,8	258,2	248,1
-varav Landstings-bidrag	121,2	1,9%	145,5	145,5	142,8
Kostnader	-208,2	3,3%	-259,2	-258,2	-247,6
-varav löner exkl soc avg	-51,3	4,9%	-61,9	-62,9	-60,0
-varav inhyrd personal	-0,1	16,1	-0,2	-0,1	-0,1
Över-/underskott	7,3		-0,4	0	0,5
Årets investering	-2,0		-3,9	-3,7	-2,4

* Visar ackumulerat utfall innevarande år samt jämförelse med föregående år

Ack utfall +7,3 mkr

Landstingsbidraget bokförs med 12-delar medans personalkostnaden inte löper linjärt under året.

Inom basenheten för bidragsgivning ligger resultatet på +3,6 mkr vilket förklaras av att alla bidrag inte har rekviderats ännu.

Prognos -0,4 mkr

Musikkonservatoriet beräknas få ett underskott på ca -2,0 mkr. Elevantalet är för lågt samt att den av staten beslutade nivån på interkommunal ersättning är lägre än vad skolan har i kostnad per elevplats. Musikkonservatoriet har fått beviljat att utöka antalet elevplatser vilket kommer att påbörjas i år 1 från hösten 2017.

Övriga verksamheter inom förvaltningen beräknas ge överskott i olika storlek vilket ger ett totalresultat för förvaltningen på -0,4 mkr.

Investeringar sker enligt plan. Konstenheten har fått utökad budget med 1,4 mkr för inköp av konst och utsmyckning enligt 1%-regeln vid byggprojekt.

Omställningskostnader (mkr)	Utfall Ack 2017	Prognos 2017	Budget 2017
Löner exkl soc avg			
Övriga kostnader		-130,0	
Summa		-130,0	

De tre kulturbasenheterna, Scen, Dans och Konst, Film i Dalarna samt Länsbibliotek samlokaliseras från 1 november 2017. Film i Dalarna och enheten Scen, Dans och Konst kommer att ha kvar en hyreskostnad för lokalerna vid regementet och på Region Dalarna åtminstone året ut vilket kommer att föras som en omställningskostnad. Det kommer även att bli extra kostnader i samband med flytten.

Kostnadsutveckling	Utfall Ack 2017	Prognos 2017	Budget 2017
Kostnadsutveckling %	3,3%	5,2%	5,0%

Budget 2017 utökades med 4 mkr för föreningsbidrag till handikappverksamhet samt minskades med 1 mkr för bidrag samt ytterligare 1 mkr i generell besparing. Kulturrådet utökade sitt bidrag med 2,6 mkr vilket i sin tur syns som ökade kostnader i ovanstående redovisning.

Viktiga mål och händelser

Förvaltningen arbetar i enlighet med den handlingsplan som tagits fram för att klara de besparingskrav förvaltningen står inför.

Musikkonservatoriet har en handlingsplan för att på sikt komma tillrätta med sitt underskott som kommer att kvarstå till dess att elevunderlaget ökat i tillräcklig grad. Underskottet är kommunicerat med politiken och följs upp regelbundet.

Malin Lagergren

Förvaltningschef

Kultur- och bildningsnämnd

Tandvårdsnämnden

Tandvårdsförvaltningen

Följsamhet till struktur- och förändringsplan

2017 och 2018 kommer fortsatt att bli utmaningarnas år ur ett ekonomiskt perspektiv för Folktandvårdens verksamhet. 17 nya tandläkare har efter halvårsskiftet kommit in i vår verksamhet, men de är oerfarna och har stort behov av handledning och utbildning under det närmaste året. Det innebär att produktionsnivån kommer att vara låg. Vi har fortfarande vakanser – så många som 16-17 tandläkare saknas och därför har vi gjort ytterligare en utlandsrekrytering, med resultatet att 8 tandläkare och en tandhygienist påbörjar sin språkutbildning i landstingets regi, efter årsskiftet. Efter genomförd språkutbildning och erhållande av legitimationer beräknas de vara i drift efter sommaren 2018. Folktandvården efter utförd språkutbildning.

Tillgängligheten för de vuxna patienterna har varit starkt begränsad under det första halvåret av 2017, men vi hoppas att detta till viss mån kan ändras under hösten. I dagsläget överstiger efterfrågan på tandvård kraftigt det utbud som Folktandvård och Privattandvård tillsammans kan erbjuda, samtidigt som antalet ansvarsbarn mellan 3-19 år ökat med mer än 2 500 barn under de senaste 2 åren. I budgetramen för 2017 har ingen ytterligare ersättning erhållits från Landstinget för att behandla och arbeta med förebyggande vård för denna målgrupp. Majoriteten av barnen är nyanlända som under de senaste två åren har fått uppehållstillstånd och merparten av dessa har stora behandlingsbehov med ökade kostnader som följd.

Under 2016 har Folktandvården i Dalarna producerat tandvård till **asylsökande barn och ungdomar uppgående till 12,7 mkr** och medelbehandlingskostnaden per behandlat barn uppgick till 5679 kr, vilket inkluderar specialisttandvården, men är exklusive de kostnader som privattandläkarna har behandlat asylsökande barn och ungdomar för under 2016. I takt med att även denna målgrupp får uppehållstillstånd skall dessa barn inkluderas i Folktandvårdens övergripande landstingsram och det innebär ett ekonomiskt omöjligt uppdrag för klinikerna att klara. Vi äskar om ökad landstingsram för 2018 och kommer att tillämpa en annan redovisning för att visa att den ekonomiska belastningen ligger på beställarsidan.

Sammanfattningsvis så kan konstateras att tandvården och Landstinget i Dalarna som ansvarig för tandvården till invånarna står inför **massiva ekonomiska utmaningar under kommande år.**

Statistik	Utfall	Ersättning 2017	Total kostnad per år
Ökning ansvarsbarn 0-19år (2017-2015) feb folkbokföringen	+2539 st.	0 kr	14,4 mkr
Asylsökande barn ungdomar 0-21 år (Melker feb)	4 037 st.	Delvis kostnads-teckning via migrationsverket	-
Medelbehandlings-kostnad per asylbarn & ungdom 2016	5 679 kr	Full kostnads-teckning via migrationsverket	12,7 mkr + privat-tandvården
Beräknad kostnad för nuvarande asylbarn vid kommunplacering	4 037 st.	0 kr	22,9 mkr

Kompletterande åtgärder

Vi fortsätter vår satsning med **rekrytering av framför allt tandläkare** där antalet vakanser fortfarande uppgår till ca 16-17 st. Rekryteringsläget är svårt i hela landet med undantag för storstadsregionerna. Vi har därför under 2016/2017 framgångsrikt rekryterat i Portugal och Grekland och vi fortsätter denna satsning för att kunna fylla samtliga våra vakanser. Tandläkarbrist ger intäktsbrist, att åtgärda detta blir vitalt för att klara ekonomin.

Den beslutade aktivitetsplan och handlingsplan som fastställdes i samband med verksamhetsplan fortlöper som planerat. Vi arbetar vidare med att effektivisera vår verksamhet med **sammangående av kliniker med skiftgångskoncept**, vilket ska ge ökad tillgänglighet för våra kunder och bättre arbetsförhållande för våra medarbetare. Nästa på tur är Ludvika, där två kliniker blir en med start mars 2018.

Under hösten jobbar vi vidare med vår handlingsplan för "ekonomi i balans" vilket innebär att introduktion av **personliga budgetar, kalibrering av debiteringar och produktionsplanering på samtliga kliniker.**

Ekonomi

Resultat-räkning (mkr)	2017			2016	
	Ack utfall *	Prognos	Budget	Resultat	
Intäkter	322,7	338,1	396	452,7	404,4
-varav Landstings-bidrag	182,0	171,3	220,4	220,4	205,3
Kostnader	-323,8	-323,6	-399	-447,2	-393,9
-varav löner exkl. soc. avg.	-143,1	-131,6	-173	-177,7	-159,8
-varav inhyrd personal	0	0	0	0	0
Över-/underskott	-1,1	14,5	-3	5,5	10,5
Varav resultat enheten för tandvårdsstöd	2,3	3,8	1	0	3,7
Resultat exkl. enheten för tandvårdsstöd	-3,4	10,7	-4	5,5	6,8
Årets investering	-0,5	-2,1	-7,2	-5,4	-4,3

* Visar ackumulerat utfall innevarande år samt jämförelse med föregående år

Till och med oktober månad har

Tandvårdsförvaltningen ett underskott på totalt 1,1 mkr vilket kan jämföras med 14,5 mkr föregående år. Ser man till resultatet exklusive Enheten för tandvårdsstöd har Folk tandvården ett resultat på -3,4 mkr som kan jämföras med föregående år på 10,7 mkr. Resultatet beror till stora delar på det stora antalet vakanser som vi har på tandläkarsidan. Detta har lett till att vi kan erbjuda betydligt färre antal timmar för våra vuxna patienter vilket självklart påverkar intäkterna negativt. Under slutet av 2016 överanställde vi även tandsköterskor för att kunna matcha behovet då våra utlandsrekryterade tandläkare som i juni har sökt om att få svensk legitimation, vilket har lett till ökade kostnader. Vår förhoppning är att hösten ska se bättre ut, dock vet vi att det kan ta tid innan våra tandläkare får sin legitimation, vilket gör att vi står med höga kostnader och liten produktion. **Vi bedömer att vi inte kommer att klara det uppsatta avkastningskravet.**

Under året har vi även nyttjat delar av det upparbetade överskottet från tidigare år. Vi har nyttjat medel för personalbefrämjande insatser med ca 640 tkr i form av extra utbildningsinsatser. Vi har även satsat ca 220 tkr för utvecklingsprojekt inom Folk tandvården, där vi testar ny teknik gällande avtryck. **Totalt har därmed ca 860 tkr av tidigare års överskott nyttjats och belastar årets resultat.**

Omställnings-kostnader (mkr)	Utfall Ack 2017	Prognos 2017	Budget 2017
Löner exkl soc avg	1 915	2 200	2 060
Övriga kostnader	2 124	2 200	2 150
Summa	4 039	4 400	4 210

Under de första månaderna 2017 har Folk tandvården i Kvarnsveden avvecklats och slagit samman med Borlänge Sjukhus som numera heter Folk tandvården Domnarvet. Kostnader rörande avvecklingen bedöms som en omställningskostnad och uppgår till ca 920 tkr.

Vi har under våren även haft stora omställningskostnader gällande utbildning i svenska för utlandsrekryterade tandläkare, detta kommer fortsätta under hösten då vi fortsätter med denna satsning och kommer ha 2 st. ytterligare som startar sin svenska-utbildning.

Kostnadsutveckling	Utfall Ack 2017	Prognos 2017	Budget 2017
Kostnadsutveckling %	0 %	1,3 %	11,9 %

Kostnadsutvecklingen till och med oktober månad uppgår till 0 % vilket till största delen beror på vakanser och minskat antal tandläkartjänster jämfört mot fjolåret och därmed minskade lönekostnader. Prognosen för helår bedöms till kostnadsutveckling på ca 1,3 %, detta då vi gjort en lönesatsning, vilket kommer påverka kostnaderna nu under hösten. Nuvarande **kostnadsutvecklingen är mycket allvarlig** och har stor negativ inverkan på antalet vårdtimmar som Folk tandvården kan erbjuda Dalarnas medborgare tandvård.

Viktiga mål och händelser

Förvaltningens huvuduppdrag består framförallt att erbjuda akuttandvård som en del i sistahandsansvaret, barn och ungdomstandvård samt specialisttandvård. Prognosen är att vi kommer att klara av vårt huvuduppdrag under 2017 men vi konstaterar att tillgängligheten av revisionstandvård för den vuxna befolkningen har varit begränsad under 2017 och kommer att fortsätta så till viss del även under 2018.

Karin Gunnars Hellgren
Förvaltningschef
Tandvårdsförvaltningen

Patientnämnden

Patientnämnden

Verksamhet

Patientnämnden

Under jan- okt 2017 har 993 ärenden registrerats. Jämförelse med samma period föregående år är svårt att flera skäl. Under första halvåret 2016 hade vi ett nytt dokumentationssystem som inte hade ett helt färdigutvecklat rapportsystem och vi är därför inte säkra på antalet ärenden. Febr-april 2017 har vi haft en sämre tillgänglighet pga sjukskrivning hos medarbetare. Dessutom har vi gått in i ett nytt dokumentationssystem: Synergi där vi arbetar på ett annat sätt vilket kan ha medfört sämre tillgänglighet och därmed lägre antal ärenden. Något som vi betraktar som lärotyd.

Flest klagomål berör Vård och behandling t ex: klagomål på undersökning och utredning med därtill följande försenad diagnos och felaktig behandling samt missnöje med resultat. Fler kvinnor än män klagar på Vård och behandling. Därefter kommer brister i Kommunikation t ex dåligt bemötande men främst har patienterna synpunkter på brister i information samt dialog och delaktighet. Inom delproblem som rör kommunikation är det en mer jämn fördelning mellan könen. Synpunkter på Organisation och tillgänglighet handlar främst om att det är svårt att komma fram till vården samt lång väntan på besökstid.

Information är en viktig del av vår verksamhet. Våra informationsinsatser innefattar bland annat kliniker, vårdcentraler, studerande, AT-läkare samt till organisationer, mässor och liknande större samlingar där vi kan träffa många medborgare. Vi märker att information om Patientnämnden har effekt. Vi är mera kända ute i verksamheterna och bland befolkningen och flera patienter hör av sig till oss med synpunkter och klagomål.

Chefläkare fortsätter att vara med på våra sammanträden. Förvaltningschefen deltar även regelbundet i chefläkarnas möten.

Patientnämndens kansli har regelbundna träffar med Hälso- och sjukvårdsdirektören där vi utbyter information om det aktuella läget.

From 1 jan 2017 läggs Patientnämndens ärenden in i Synergi. Ur ett analysperspektiv är det positivt att alla synpunkter och klagomål ligger samlat och gemensamt med hälso- och sjukvårdens avvikelser. Det ger större möjligheter att utveckla det systematiska patientsäkerhetsarbetet..

Viktiga mål och händelser

Den tidigare Klagomålsutredningen har nu resulterat i en Proposition: Ett mer ändamålsenligt klagomålssystem i hälso- och sjukvården. Regeringen går på utredarens förslag

att det, i första hand, ska vara vårdgivarna som ska ta emot och bemöta klagomål från patienter och deras närstående. En ny lag ska reglera patientnämndernas verksamhet. Tillsammans med vårdgivarna ska patientnämnderna utgöra första linjen i det föreslagna klagomålssystemet. IVO:s utredningsskyldighet ska begränsas till att endast utreda ärenden där patienten, i samband med hälso- och sjukvård, fått en sjukdom eller skada som är bestående. Syftet med den nya klagomålshanteringen är att patienter snabbare ska få sina klagomål besvarade och att åtgärder kan vidtas för att förebygga vårdskador i ett tidigt skede. Förslagen ska också bidra till att Inspektionen för vård och omsorg, IVO, kan utveckla tillsynen så att tillsynsinsatser genomförs där behoven av tillsyn är som störst. De nya lagarna börjar gälla den 1 jan 2018.

Ekonomi

Resultaträkning (mkr)	2017 10			2016	
	Ack	Utfall*	Prognos	Budget	Resultat
Intäkter	4,7	4,2 %	5,6	5,6	5,5
-varav Landstingsbidrag	4,4	2,6 %	5,3	5,3	5,1
Kostnader	-4,7	9,1 %	-5,6	-5,6	-5,2
-varav löner exkl soc avg	-2,8	10,6 %	-3,3	-3,3	-3,0
Över-/underskott	0,0		0,0	0,0	0,2

Marita Albinsson

Förvaltningschef

Patientnämnden Dalarna

Revisorerna

Revisorerna och tjänstemannabiträde

Ekonomi

Resultaträkning (mkr)	2017 10			2016	
	Ack Utfall*	Prognos	Budget	Resultat	
Intäkter	4,8	0,5 %	5,7	5,7	5,8
-varav Landstingsbidrag	4,8	0,0 %	5,7	5,7	5,7
Kostnader	-3,6	1,0 %	-5,7	-5,7	-5,5
-varav löner exkl soc avg	-1,6	1,3 %	-2,0	-2,0	-2,0
Över-/underskott	1,2	0,0	0,0	0,3	

Årets investering

*Visar ackumulerat utfall innevarande år samt jämförelse med föregående år

Kostnadsutveckling	Utfall Ack 2017	Prognos 2017	Budget 2017
Kostnadsutveckling %	1,0%	3,2%	3,2%

Årets kostnader beräknas rymmas inom fastställd budget.

Viktiga mål och händelser

Revisorernas uppdrag är att granska om landstingets verksamhet sköts på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredställande sätt, om räkenskaperna är rättvisande och om den interna kontrollen som görs inom nämnderna är tillräcklig.

I granskningsarbetet stöds revisorerna av sakkunniga, dels i form av en anställd revisionschef, dels av inhyrda konsulter, vilka utför huvuddelen av granskningsarbetet.

Granskningsarbetet följer en årligen fastställd revisionsplan och planeras med utgångspunkt från anvisad budget.

Kjell Johansson
Förvaltningschef
Revision

Hjälpmedelsnämnden Dalarna

Hjälpmedel Dalarna

Följsamhet till struktur- och förändringsplan

En kartläggning av utbildningsbehov hos de förskrivande enheterna pågår. Resultatet kommer ligga till grund för prioriteringen av de utbildningar som verksamheten ska börja arbeta med att erbjuda.

Leveranssäkerhet ses som en kritisk punkt för verksamheten när det kommer till att bidra till en bra övergång till den nya lagen vid utskrivning från slutenvård. En effektiviserad plockning samt en pågående omstrukturering av lagret ämnar till att bibehålla och på sikt öka leveranssäkerheten.

Kompletterande åtgärder

Se under viktiga mål och händelser

Ekonomi

Resultat-räkning	2017				2016
(mkr)	Ack utfall *		Prognos	Budget	Resultat
Intäkter	119,2	1,4%	144,7,0	146,0	140,1
-varav Landstings-bidrag	2,2	1,4%	2,7	2,7	2,6
Kostnader	-114,2	0,0%	-140,4	-146,0	-139,8
-varav löner exkl soc avg	-22,9	-0,1%	-28,8	-30,9	-27,8
-varav inhyrd personal					
Över-/underskott	5,0		4,2	0	0,3
Årets investering	-24,0		-30,5	-30,5	-27,2

* Visar ackumulerat utfall innevarande år samt jämförelse med föregående år

Det positiva resultatet kvarstår och det prognostiserade utfallet överensstämmer. Vilket kommer att ge kunderna återbäring enligt Hjälpmedelsnämndens avtal. Preliminära återbetalningsbelopp till Landstinget ca 1,6 Mkr och till Kommunerna 2,3 Mkr.

Personalkostnaderna är lägre (3,5 Mkr i jfr med budget) men kommer stabiliserats då viss rekrytering har gjorts bland annat för att ersätta tekniska tjänsterna vi tidigare köpt externt. Intäkterna är därför också lägre på grund av teknikerbrist, bland annat för taklyftsinstallationer och service. Minskade hjälpmedelsinvesteringar har gjort att kapitalkostnaderna är ca 0,6 Mkr lägre än budgeterat.

Flytt och ombyggnation i lokalerna har medfört extra kostnader utöver den planerade investeringsram för förvaltningen tom idag med 245 tkr.

Omställnings-kostnader (mkr)	Utfall Ack 2017	Prognos 2017	Budget 2017
Löner exkl soc avg			
Övriga kostnader			
Summa			

Ej aktuellt i nuläget.

Kostnadsutveckling	Utfall Ack 2017	Prognos 2017	Budget 2017
Kostnadsutveckling %	0,1%	1,6%	4,6%

Viktiga mål och händelser

Invigning av nybyggnationen är gjord och de första patienterna har tagits emot. Ett stort steg mot en mer komplett Hjälpmedelsverksamhet. Nu njuter vi av de nya lokalerna och börjar arbeta med positiva synergieffekter och effektiva rutiner i det nya huset.

Innovationsprojektet fortskrider trots några hinder på vägen. Projektet analyserar bland annat hur ledning och medarbetare agerar när hinder eller problem dyker upp i implementeringsprocessen. En för verksamheten mycket nyttig information i det framtida utvecklingsarbetet.

LD hjälpmedel rekryterar flera nya medarbetare för tillfället. Förutom flertalet tekniker rekryteras bland annat en ny avdelningschef för avdelning Rörelse. Inom framför allt teknikprofessionerna står förvaltningen inför en utmanande generationsväxling och arbetet med att hantera den är igång.

Bedömningen är att verksamheten är i fas under våren 2018.

Sjukfrånvaron sjunker jämfört med mätningarna i augusti och september men ligger (+0,3%) högre än vid samma tidpunkt i fjol.

Gunilla Lillhager

Förvaltningschef

Hjälpmedel Dalarna

Nämnden för kostsamverkan Mora

Kostsamverkan Mora

Ekonomi

Resultat-räkning (mkr)	2017			2016	
	Ack utfall *	Prognos	Budget	Resultat	
Intäkter	26,7	-0,9%	33,8	34,0	33,1
-varav Landstingsbidrag	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Kostnader	-27,9	1,1%	-33,8	-33,8	-33,1
-varav löner exkl soc avg	-9,3	4,7%	-10,6	-10,6	-10,6
Över-/underskott	-1,1		0,0	0,2	0,0

Årets investering	0,0		-0,0	-1,3	0,0
-------------------	-----	--	------	------	-----

* Visar ackumulerat utfall innevarande år samt jämförelse med föregående år

Resultatet för perioden januari-oktober 2017 är -1,1 Mkr.

Underskottet kommer i första hand från Restaurang La Rätt samt Mottagningsköket. Vad gäller det sistnämnda, kan det konstateras att Mora Kommuns volymer har sjunkit med 14.700 portioner jämfört med samma period föregående år.

Intäkterna ligger lägre än budget. Personalkostnaderna ligger något högre än budget, och livsmedelskostnaderna något lägre.

I samband med bokslut kommer Nämndens över-/underskott att fördelas mellan parterna i enlighet med den prissättnings- och kostnadsfördelningsmodell som framgår av tilläggsavtalet från 2014. Därav är årsprognosen justerad till 0 Tkr.

Årets budgeterade investering avser en vagntvätt till Produktionsköket. Ledningen har beslutat, att på grund av de oklarheter som finns om verksamhetens framtida utformning kommer investeringen inte att genomföras. Med anledning av detta har investeringsprognosen justerats till 0 kr.

Kostnadsutveckling	Utfall Ack 2017	Prognos 2017	Budget 2017
Kostnadsutveckling %	1,1	2,1	2,1

Kostnadsutvecklingen för perioden är 1,1 % högre än motsvarande period 2016. Den är dock lägre än den budgeterade, förväntade kostnadsutvecklingen. Den största avvikelsen avser kostnad för livsmedel som ligger ca 0,6 Mkr lägre än den budgeterade kostnaden.

Viktiga mål och händelser

Samverkansavtalet mellan Mora kommun och Landstinget Dalarna löper t.o.m. 2019-12-31. Mora kommun har inkommit med en framställan till Landstinget Dalarna att utreda kostsamverkans framtida arbete. Utredningen skall belysa två alternativ:

- Mora kommun tar över produktionen i befintligt eller annat kök
- Parterna skiljs åt.

Det bedöms vara av yttersta vikt att utredningen blir klar i god tid innan avtalet löper ut, för att säkerställa kostförsörjningen på Mora och Ludvika lasarett.

Ulf Cristoffersson
Förvaltningschef
Kostsamverkan Mora

Landstinget Dalarna

Vasagatan 27
Box 712, 791 29 Falun
Telefon 023-49 00 00
landstinget.dalarna@ltdalarna.se
www.ltdalarna.se

Landstinget
DALARNA